

FIȘĂ DE DOCUMENTARE 3

Planificarea forței de muncă

Forța de muncă:

- profesionistă
- calificată
- necalificată

Resursele umane sau forța de muncă sunt factorii principali în realizarea produselor, serviciilor sau oricărui alt bun de consum.

Resursele umane sau „forța de muncă”, așa cum sunt definite de economiști reprezintă: *efortul fizic și mental depus pentru a crea bunuri materiale sau servicii în folosul societății.*

Prețul plătit pentru ca forța de muncă să poată fi folosită se numește *salariu*.

Resursele umane sau *resurse de muncă* sunt persoanele în vârstă de muncă și capabile de muncă, precum și cele sub vârstă sau peste vârstă de muncă, dar care pot fi sau sunt ocupate într-o ramură a economiei naționale (de fapt, în procesul muncii). Efectivul unei organizații (societăți) este constituit din executanți și manageri.

Principalele categorii de *executanți* sunt:

- ❖ **personalul muncitor** în care este cuprins *personalul operativ*, ce participă la realizarea produselor întreprinderii (lucrează la mașinile-unelte, la asamblare) și *personalul de servire* (lucrează la întreținerea utilajelor, la transportul în depozite). Acest personal are studii generale și a urmat o școală profesională;
- ❖ **personalul tehnic** cuprinde pe cei ce acordă asistență tehnică. Ei lucrează în laboratoare pentru a efectua analize (chimiști, fizicieni) sau în controlul tehnic. Acest personal are studii medii și a urmat o școală postliceală de specializare;
- ❖ **personalul de concepție**, sunt cei ce lucrează în proiectare, cercetare, informatică. Aceștia au studii superioare (ingineri, chimiști, fizicieni, informaticieni);
- ❖ **personalul de administrație**, lucrează în compartimentele de planificare, financiar, contabilitate, aprovizionare, marketing, relații publice. Unii au studii medii, alții studii superioare (economiști);
- ❖ **personalul auxiliar** care este folosit pentru pază sau ca pompieri și îngrijitori.

Principalele categorii de *manageri* sunt:

- ❖ **supraveghetori** (sunt manageri de nivel inferior), ocupă posturi de maiștri, șefi de proiect, șefi de birou;
- ❖ **cadrele de conducere** (managerii de nivel mediu) sunt șefii de ateliere, șefii de secții, șefii de servicii;
- ❖ **directorii** (manageri de nivel superior) coordonează o funcțiune din întreprindere (producția, cercetarea, financiar-contabilă, personal, comercial).

Rolul managerilor este:

- *să stimuleze*: acest lucru se face prin motivare, premiere, pedepsire, arbitrarea unor conflicte;
- *să inițieze acțiuni, să stabilească obiective, să aloce resursele, să transmită informații*;
- *să reprezinte grupul*: el este un simbol al colectivului, un negociator, un purtător de cuvânt, dar și responsabil de greșelile grupului.

Din punct de vedere psihologic, oamenii dintr-o întreprindere formează un *grup uman*. *Grupul* este o unitate socială constituită dintr-un număr de oameni ce are ca scop realizarea sarcinilor de producție, fiecare membru desfășurând activități ce rezultă din diviziunea muncii. Complexitatea actuală a producției face ca un om să nu mai poată realiza singur o valoare de întrebuințare. Dar în cadrul grupului fiecare om trebuie să-și păstreze personalitatea și chiar să fie încurajat în acest sens.

În cadrul grupului există o interacțiune între membrii săi, relațiile se bazează pe unele norme și reguli de conduită, există o tradiție colectivă (datorită trecutului și prezentului comun), există sentimente colective dar, mai ales, există obiective comune.

În funcție de importanța funcțiilor îndeplinite, a gradului de răspundere, cât și a locului de muncă, forța de muncă în societățile comerciale sau în regiile autonome, se poate grupa în mai multe categorii. Acestea sunt necesare la elaborarea structurilor organizatorice a resurselor umane în:

- muncitori;
- maiștri, cadre cu studii superioare de scurtă durată (subingineri sau absolvenți de colegii tehnice), ca diriguitori direcți ai procesului de producție;
- personal tehnic, economic, administrativ, de alte specialități, și de pază și deservire (ingineri, proiectanți, cercetători, contabili, finanțisti, economiști, juriști etc.)

În funcție de rolul lor în procesul de transformare a obiectelor muncii (lucru asupra căruia acționează omul - forța de muncă - pentru a-l transforma și a-l adapta nevoilor sale - pământul, apa, materiile și materialele etc.) în produse, muncitorii pot fi:

- *muncitori productivi*, care execută direct sau prin intermediul mașinilor, utilajelor sau altor mijloace de muncă asupra obiectului muncii, pentru realizarea bunurilor materiale sau serviciilor;
- *muncitori indirect productivi*, ce acționează indirect pentru menținerea mijloacelor de muncă (mașini, utilaje etc.) în stare de funcționare, asigurarea procesului de producție cu energie, apă etc.; aceștia sunt muncitorii de la întreținere mașini și utilaje, S.D.V.-uri (sculărie), transport, control tehnic, manipulare, materii prime, materiale, produse finite etc.;
- *muncitori de deservire*, nu participă în nici un fel (nici direct nici indirect) la producerea de bunuri sau servicii. Ei asigură deservirea generală (întreținere clădiri, instalații, echipamente birou, calculatoare, șoferi, menținerea curățeniei în ateliere, birouri, garaje, spații verzi etc.)

Personalul tehnic, economic, administrativ și de alte competențe are următoarea componență:

- personal de conducere directă a procesului de producție (șefi de secții, ateliere etc.) și personal de specialitate (ingineri, economiști, tehnicieni, normatori, pontatori etc.);
- personal de conducere din afara procesului de producție (directori general și adjunct, șefi birou, șefi serviciu, contabil șef sau director economic, consilieri juridici etc.);
- personal de execuție de specialitate în direcțiile de: dezvoltare, control, proiectare, tehnologii, norme și normative, aprovizionare, desfacere - vânzări, financiar - contabilitate, evidență și încadrare personal etc.;
- personal administrativ, în care intră: funcționari administrativi, magazineri, dactilografe etc.;
- personal de deservire și pază, care asigură curățenia și paza societății. Din această categorie de personal fac parte: curierii, paznicii, pompierii, îngrijitorii.

Această structurare a forțelor de muncă este în funcție de profilul unității, de mărimea și complexitatea ei.

Dezvoltarea resurselor umane și mai ales rolul ei în procesele tehnologice este de importanță majoră pentru orice economie. Aceasta începe încă după terminarea gimnaziului. Educația a devenit și mai ales va fi de importanță hotărâtoare. Aceasta se dovedește în prezent, iar cu timpul se va simți și mai mult, în special în tehnologie. Tehnologia care ne-a dat: roboți, calculatoare, sateliți sau fibre optice a creat necesitatea locurilor de muncă, a meseriilor de calificare superioară.

Cei ce vor fi fără o specializare sau școlarizare adecvate vor întâmpina mult mai multe bariere în a-și câștiga existența decât cei cu o instrucție adecvată actualelor și viitoarelor cerințe.

Dezvoltarea resurselor umane va continua și prin *reconversie profesională*, adică schimbarea calificărilor și chiar profesiilor. Datorită tehnologiei unele profesii își micșorează importanța sau chiar dispar, apărând profesii noi, adaptate cerințelor noi (ex.: minerii disponibilizați din mine neproductive vor trebui să se recalifice pentru altele noi - construcții de drumuri și căi ferate).

Dezvoltarea resurselor umane are rolul și de înlocuire în locurile de muncă rămase vacante prin pensionare, decese sau alte situații. Micșorarea șomajului depinde, în mare măsură de dezvoltarea resurselor umane, ce constă în a crea oameni pregătiți pentru noile specializări, noile profesii etc.

SARCINI DE LUCRU:

1. Asociați literelor din coloana A cifrele din coloana B în tabelul de mai jos și justificați alegerea:

COLOANA A	COLOANA B
a) fizicieni	1. Manageri
b) contabili	
c) pompieri	
d) administratori	
e) supraveghetori	
f) muncitori direct productivi	2. Executanți
g) șoferi	
h) normatori	
i) șefii de ateliere	
j) economiști	
k) ingineri	

2. Explicați prin ce se caracterizează forța de muncă:

calificată	profesionistă	necalificată

3. Completați spațiile de mai jos:

- a) muncitori productivi .....
- .....
- b) muncitori indirect productivi.....
- .....
- c) muncitori de deservire.....
- .....

4. Precizați ce rol are dezvoltarea resurselor umane:
